

Jongeren, Sociale Netwerk Sites & Privacy

Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen
Departement Communicatiewetenschappen - MIOS

Prof. dr. Michel Walrave

www.ua.ac.be/mios

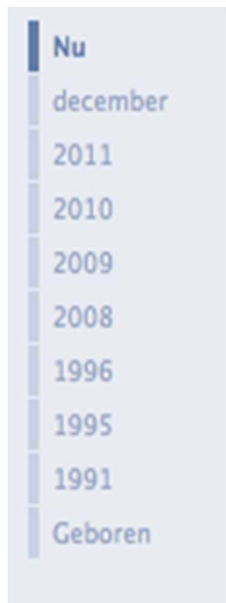
michel.walrave@ua.ac.be

Universiteit Antwerpen

Jongeren steeds vroeger op sociale netwerken

Verleden blijft je achtervolgen op Facebook door 'Timeline'

Tiener stapt uit leven na pesterijen op Facebook

Jongen verspreidt naaktfoto's ex op Netlog

Europa teleurgesteld in bescherming minderjarigen op socialenetwerksites

Europese privacyregels streng voor Facebook

Sociale netwerksites

- Positief:
 - **Sociaal kapitaal:** *bridging* en *bonding social capital*
 - **Offline-online:** *Social compensation* en *enhancement*
 - **Identiteit,** *self-disclosure*, zelfbeeld, eigenwaarde
- Negatief:
 - Contact *risico's*: o.a. cyberpesten
 - **Reclame** & applicaties (advergames)
 - Gebruik *persoonsgegevens* door derden

o.a. Boyd, 2010; Ellison e.a., 2007; Lenhart & Madden, 2007; Valkenburg & Peter, 2007
Valkenburg, Peter & Schouten, 2007; Vandoninck, d'Haenens,
De Cock, Donoso, 2011, Zywicka & Danowski, 2008)

Sociale netwerksites & adolescentie

- Adolescentie kenmerkt zich door (Steinberg, 2008), o.a.:
 - **Identiteitsvorming:** *zelf* (o.a. gender, seksuele identiteit)
sociaal, cultureel
 - **Relatievorming:** vriendschap en intieme relaties
 - **Autonomiestreven:** zich onderscheiden anderen (ouders)

Kenmerken van sociale netwerk sites

- **Toegankelijkheid:**

- (jonge) tieners kunnen snel eigen profiel opmaken
- eigen communicatiekanaal (<> ouders)

- **Gebruiksvriendelijkheid:**

- personaliseren van (multimediaal) profiel & *social browsing*
- feedback/advies geven/ontvangen (invloed op eigenwaarde en zelfbeeld)

- **Controleerbaarheid:**

- chatten, maar vooral *asynchrone* communicatie (controle <> ontremming)
- beperken van zichtbaarheid (foto/commentaar)

Kenmerken van data op sociale netwerk sites (Boyd, 2010)

- **Persistent:**

- Commentaren en beelden worden gearchiveerd (Timeline)
- Beperkte controle op de toegang tot persoonlijke informatie ('illusie van controle', Peter & Valkenburg, 2011)

- **Kopieerbaar & aanpasbaar:**

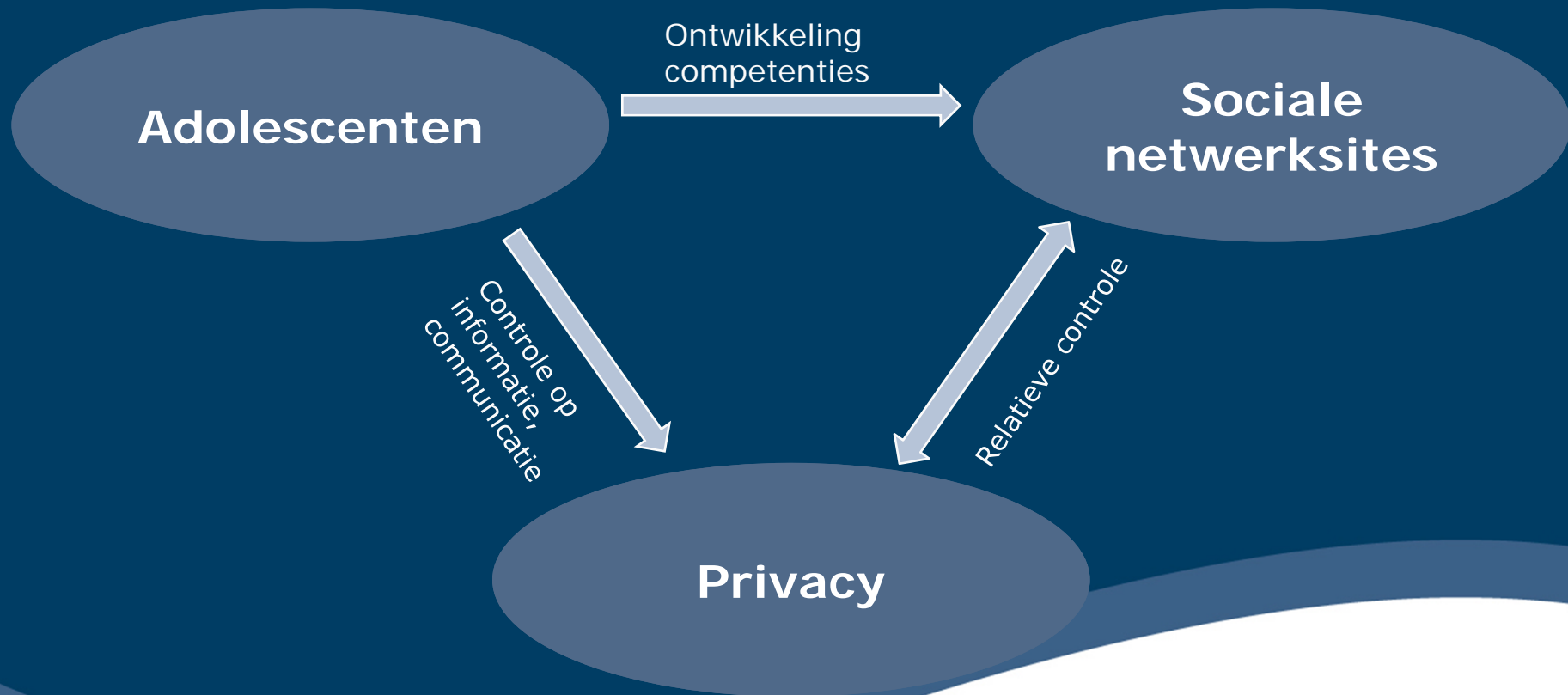
- Data kunnen snel gekopieerd en 'aangepast' (vervormd) worden
- Toegang tot informatie kan beperkt worden, maar kan breder verspreid worden ('genetwerkt publiek' Boyd, 2008)

- **Zoekbaar:**

- Snel en makkelijk opzoeken van profielgegevens, contactdata
- Afscherming mogelijk met privacy settings

Spanningsveld

o.b.v. Boyd, 2010, Peter & Valkenburg, 2011; Trepte & Reinecke, 2011

*Gebruik sociale netwerk sites
& vrijgeven data*

Survey bij Vlaamse tieners

Gebruik sociale netwerksites & vrijgeven data

- Onderzoek bij (991) 10-19 jarigen
 - Welke gegevens delen ze mee in hun profiel?
 - Wie heeft toegang tot de gegevens?
 - Gebruiken ze *apps* en zijn ze *fan* van merken?
 - Welke (negatieve) ervaringen hebben ze meegemaakt?

Gebruik sociale netwerksites

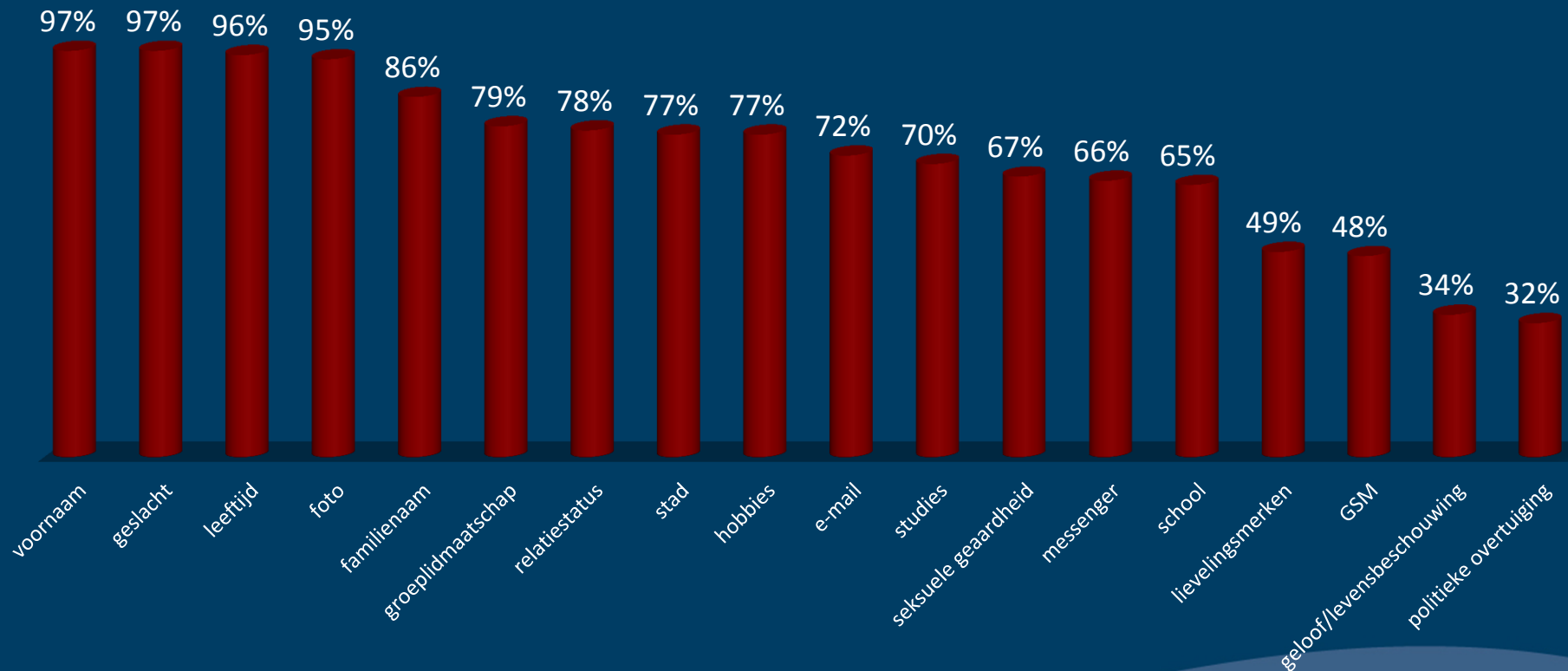
- Grote meerderheid (89%) heeft (minstens) één online profiel
- Hoofdmotieven: contact met (offline) vrienden, vrienden opzoeken, nieuwe mensen leren kennen
- Dagelijks checken (54%) ze hun profiel
- Tieners gebruiken applicaties (68%) en zijn fan van merk/bedrijf (36%)
- Meerderheid (55%) aanvaardt enkel mensen die ze zelf offline kennen
- Eén op zes (16%) aanvaardt ieder online vriendschapsverzoek

*Medelen & beschermen
persoonlijke data*

Meedelen informatie

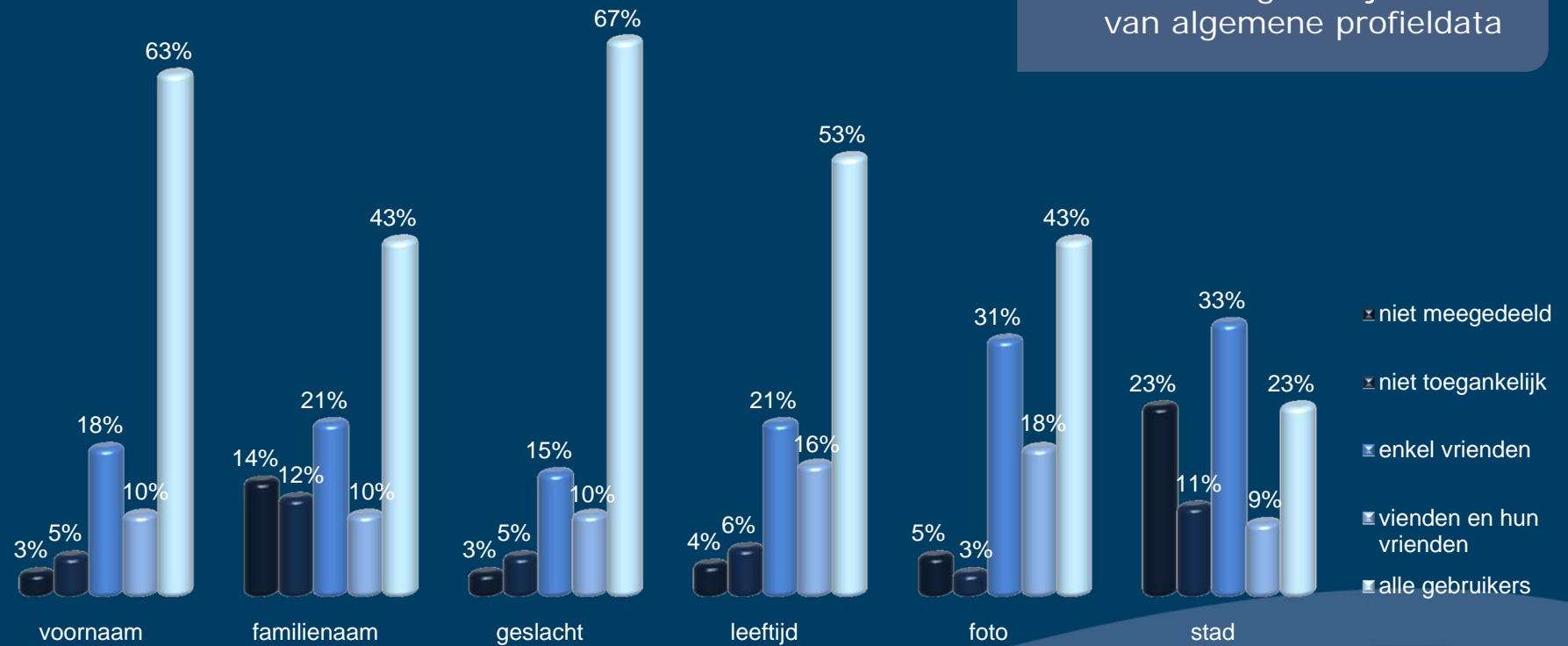

- Meer meedelen algemene en persoonlijke profielgegevens
- Minder meedelen contactdata

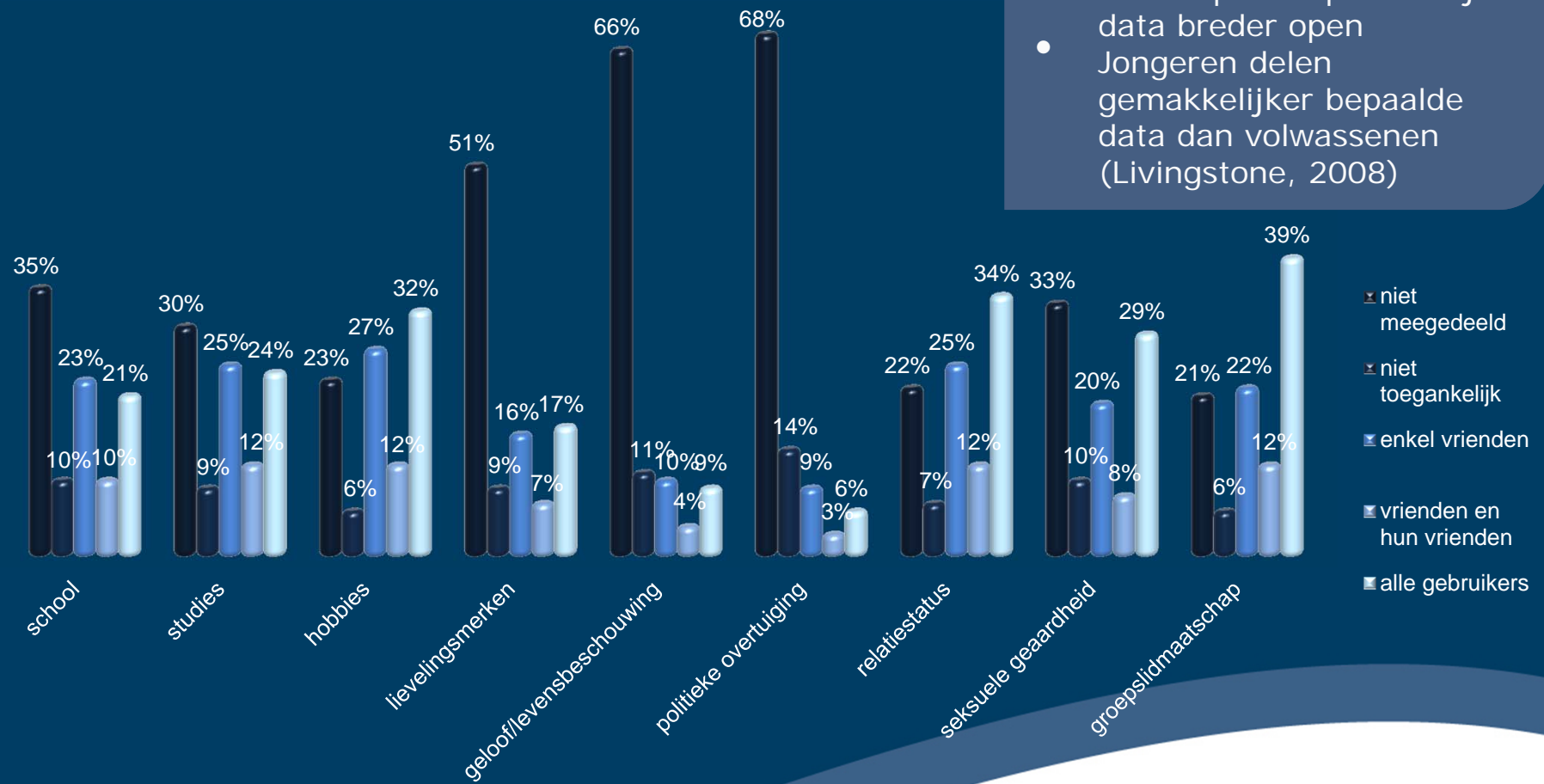
Privacysettings: *identiteitsdata*

• Brede toegankelijkheid van algemene profieldata

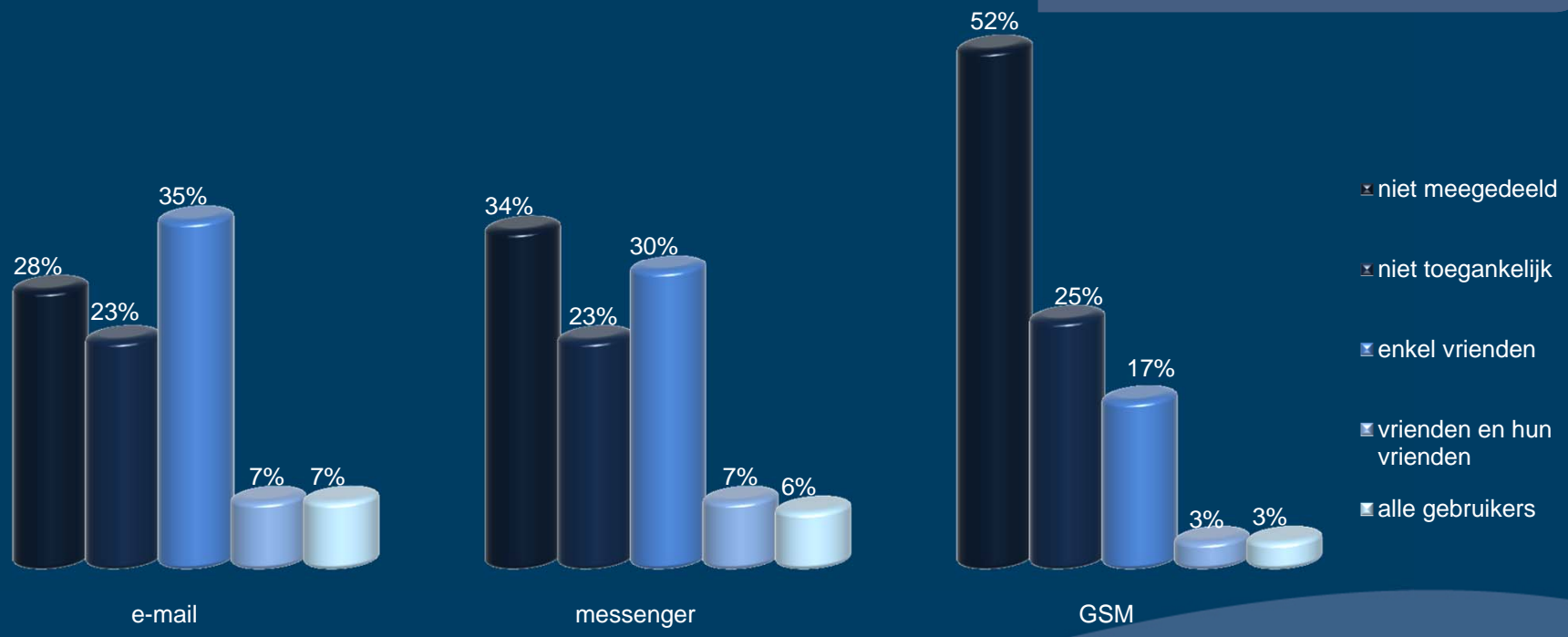
Privacysettings: *profieldata*

- Een vijfde tot een derde stelt bepaalde persoonlijke data breder open
- Jongeren delen gemakkelijker bepaalde data dan volwassenen (Livingstone, 2008)

Privacysettings: *contactdata*

- Meerderheid deelt gsm-nummer niet mee
- E-mail en IM account is meer toegankelijk

Factoren die een rol spelen

- Ouderlijke mediëring (co-surfing) vermindert vrijgeven data
- Meisjes delen minder data mee en beperken de toegang
- Jongeren geven meer data vrij en openen hun profiel tot een bredere groep:
 - Naarmate ze ouder worden
 - Naarmate ze profielsites belangrijker vinden
 - Naarmate ze meer invloed ondervinden van leeftijdsgenoten

Besluit

Besluit

- Sociale netwerksites bieden '**risky opportunities**' voor adolescenten (Livingstone, 2008)
- **Sociale netwerksites:** aangepaste informatie en sensibilisering over:
 - Gebruik van privacysettings
 - Beschermen profielen minderjarigen
 - Omgaan met negatieve ervaringen
- **Schoolcontext:** inzicht in 'relatieve controle' op online informatie:
 - Data kunnen snel gekopieerd en doorgestuurd worden
 - Privacysettings vaak niet van toepassing op bedrijven
 - Link tussen vrijgeven/toegankelijkheid data en contact risico's
- **Gezinscontext:** sensibilisering ouders
 - Verkennen opties en privacysettings
 - Discussie aangaan